

უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის მიერ განხილული საქმეებიდან მნიშვნელოვანია საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციის იდენტიფიცირებისა და მისი დაცვის სტანდარტის თაობაზე მიღებულ განჩინებაში ასახული განმარტებები(საქმე №ბს-33-32(კ-16).

მითითებულ საქმეში¹, დავის საგანი იყო ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადება. მოსარჩელე ითხოვდა მოპასუხე ადმინისტრაციული ორგანოს აქტის ბათილად ცნობას იმ ნაწილში, რომლითაც უარი ეთქვა სხვადასხვაინფორმაციის, მათ შორის

ელექტროენერჯისნასყიდობისადაელექტროენერჯისგატარებისხელშეკრულებების კომერციულსაიდუმლოებადცნობაზე. ქვედა ინსტანციის სასამართლოებმა აღნიშნულ ნაწილში სარჩელი დააკმაყოფილეს, საკასაციო სასამართლომ საჩივრის ფარგლების გათვალისწინებით სწორედ აღნიშნული ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად მიჩნევის კანონშესაბამისობაზე იმსჯელა. უზენაესი სასამართლოს მიერ სააპელაციო პალატის განჩინების გაუქმების ერთ-ერთი მთავარი საფუძველი იყო სადავო საკითხის გადაწყვეტისას ელექტროენერჯეტიკის დარგის მომწესრიგებელი კანონმდებლობის გამოუყენებლობა, სააპელაციო საჩივარში აღნიშნულზე სპეციალური მითითების არსებობის მიუხედავად. საკასაციო პალატამ ყურადღება გაამახვილა კომერციული საიდუმლოების დეფინიციაზე, მის მახასიათებლებზე, მისი დაცვის მნიშვნელობაზე, ინფორმაციის გასაიდუმლოების პროცედურის ნორმატიულად განსაზღვრულ წესზე, ინფორმაციის გასაიდუმლოებისათვის პირის მიერ ნების გამოხატვის საჭიროებაზე, ინფორმაციის კომერციული ფასეულობის მტკიცების ტვირთზე, ორგანოს მუშაკებისათვის კომერციული საიდუმლოების სამსახურებრივ საიდუმლოებად ტრანსფორმირების რეჟიმზე, პროფესიული საიდუმლოების ცნებასა და მახასიათებლებზე, საჯარო ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის ზოგად წესზე, კომერციული საიდუმლოების მფლობელის უფლებაზე, მისთვის სასურველი რეჟიმის დაცვაზე. საკასაციო პალატამ აღნიშნა, რომ კომერციული საიდუმლოების სპეციალური სამართლებრივი რეჟიმის ბუნებიდან გამომდინარე, ინფორმაციისათვის კომერციული საიდუმლოების სტატუსის მინიჭება შესასრულებლად სავალდებულო იქნება იმ პირისთვის, რომელსაც ის წარედგინება - ადმინისტრაციული ორგანოსათვის და დისპოზიციური იქნება ინფორმაციის წარმდგენი სუბიექტისათვის - მოსარჩელისათვის და იმ პირებისათვის, რომლებსაც ის უშუალოდ ეხება - ხელშეკრულებების კონტრაქტებისათვის. უკანასკნელთა მიერ რაიმე დაინტერესება ასეთი ინფორმაციის გასაიდუმლოებით საქმის მასალებით არ გამოკვეთილა, ისინი საერთოდ არ ყოფილან ჩართულნი საქმეში. შესაბამისად, არ გამოკვლეულა ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადების ძირითადი პირობა - ინფორმაციის მფლობელის (მოსარჩელისა და კონტრაქტების) ნება. საქმეზე არ გამორიცხულა კონტრაქტების მიერ ინფორმაციის გამჟღავნების შედეგად მისი ხელმისაწვდომობა, რის გამოც ასეთი ინფორმაციის მიმართ ვერ დადგინდება შემდგომში საიდუმლოების რეჟიმი, რადგან

¹28.02.2017წ. №ბს-33-32(კ-16) განჩინება

ინფორმაციის ერთიანობის თვისებიდან გამომდინარე, მისი გავრცელება აზრს უკარგავს დაცვას. სააპელაციო პალატას არ დაუდგენია აგრეთვე ინფორმაციის გავრცელების გამო მოსარჩელისათვის ზიანის მიყენება, წლების განმავლობაში ინფორმაციის ღიაობის პირობებში კომპანიის კონკურენტუნარიანობის შესუსტება. საკასაციო სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა კომერციული საიდუმლოების დაცვის მიზნებზე, კეთილსინდისიერი კონკურენციის დაცვის საჭიროებაზე, არსებულ ბუნებრივ მონოპოლიებზე, ტარიფის განსაზღვრისას მომხმარებელთა უფლებების დაცვის აუცილებლობაზე, ტარიფის შესახებ ინფორმაციის ღიაობის და ხელმისაწვდომობის ნორმატიულად განსაზღვრულ წესზე. პალატამ მიუთითა, რომ არსებული ნორმატიული რეგულირება ითვალისწინებს ტარიფებთან დაკავშირებული დოკუმენტაციის საჯაროობას. უზენაესმა სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა რაციონალური და ობიექტური ტარიფის განსაზღვრის პროცედურის გამჭვირვალობის უზრუნველყოფის მნიშვნელობაზე და აღნიშნა, რომ ინფორმაციის საიდუმლოდ გამოცხადების უფლებას უპირისპირდება ადმინისტრაციული წარმოების ინფორმაციის საჯაროობის ვალდებულება, რომელიც ემსახურება მოქალაქეთა ინტერესების დაცვას.

საქმე №ბს-33-32(კ-16)

28 თებერვალი, 2017წელი

ქ. თბილისი

ადმინისტრაციულსაქმეთაპალატა

შემადგენლობა:

ნუგზარსხირტლაძე(თავმჯდომარე, მომხსენებელი),

მოსამართლეები:მაია ვაჩაძე, ვასილ როინიშვილი

სხდომის მდივანი - ა.ვარდიძე

კასატორი (მოპასუხე) - საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია, წარმომადგენლები: ი. გ-ე (23.12.16წ. N1/01-17/16-11503 რწმუნებულება), მ. ძ-ი (23.12.16წ., N1/01-17/16-11503 რწმუნებულება), ს. ლ-ე (16.02.2017წ. N1/01-17/1-20140)

მოწინააღმდეგე მხარე (მოსარჩელე) – სს „...ია“, წარმომადგენელი -ს. ლ-ე (რწმუნებულება 16.02.17წ. N1/01-17/1-2014)

დავის საგანი - ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადება

გასაჩივრებული განჩინება - თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 12.11.2015წ. განჩინება

აღწერილობითინაწილი:

სს „...“ სარჩელი აღძრა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში მოპასუხე საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის მიმართ და მოითხოვა საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის 13.06.14წ. №22/17 გადაწყვეტილებისმე-3 პუნქტის ბათილად ცნობა, რომლითაც სს „...“ უარი ეთქვა „საქონლის, სამუშაოსადამომსახურების შესყიდვის წესის“, სხვადასხვა მომსახურების შესყიდვის დაქონების იჯარაზე გაფორმებულ ხელშეკრულებების, აგრეთვე ელექტროენერჯის ნასყიდობისა და ელექტროენერჯის გატარების ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად ცნობაზე. მოსარჩელემ მოითხოვა საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალებას, „...“ მიერ წარდგენილი „საქონლის, სამუშაოსადამომსახურების შესყიდვის წესის“, სხვადასხვა მომსახურების შესყიდვისა და ქონების იჯარაზე გაფორმებული ხელშეკრულებების, ელექტროენერჯის ნასყიდობისა და ელექტროენერჯის გატარების ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად ცნობის თაობაზე.

მოსარჩელემ აღნიშნა, რომ კომისიამ 13.06.14წ. მიიღო №22/17 გადაწყვეტილება, რომლითაც სს „...“ უარი ეთქვა მის მიერ მოთხოვნილი ინფორმაციის (ნაწილის) კომერციულ საიდუმლოებად ცნობაზე. აღნიშნული გადაწყვეტილების იმ ნაწილს, რომლითაც მოსარჩელეს უარი ეთქვა ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად ცნობაზე, მოსარჩელე არ ეთანხმება, ვიანიდან მისმა გამჟღავნებამ, შესაძლოა ზიანი მიაყენოს პირის კონკურენტუნარიანობას.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს 11.07.2014წ. განჩინებით კომისიის 13.06.14წ. №22/17 გადაწყვეტილება ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად მიჩნევაზე უარის თქმის ნაწილში შეჩერდა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 06.03.2015წ. გადაწყვეტილებით სს „...“ სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ, ბათილად იქნა ცნობილი საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის 13.06.14წ. №22/17 გადაწყვეტილებისმე-3 პუნქტი იმ ნაწილში, რომლითაც სს „...“ უარი ეთქვა ელექტროენერჯის ნასყიდობისა და ელექტროენერჯის გატარების ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად ცნობაზე, მოპასუხე - საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის დავალებას, „...“ მიერ წარდგენილი ელექტროენერჯის ნასყიდობისა და ელექტროენერჯის გატარების ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად ცნობის თაობაზე ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა. დანარჩენ ნაწილში სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

სზაკ-ის 2.1 მუხლის „მ“ და „ლ“ ქვეპუნქტებისა და 27² მუხლის საფუძველზე, საქალაქოსასამართლომ აღნიშნა, რომ კომერციულსაიდუმლოებად მიიჩნევა ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელსაც გააჩნია კომერციული ღირებულება, ან ურომლის გამჟღავნებაც შეუძლია ზიანი იმ აყენოს პირის კონკურენტუნარიანობას. ამასთან, პირი, რომელსაც შეეხება ინფორმაცია, პირადად განსაზღვრავს კომერციული თვალსაზრისით რამდენად ღირებულია ეს ინფორმაცია მისთვის და თავად ვადგენს ინფორმაციის გასაიდუმლოების საკითხის ინიცირებას. შესაბამისად, მასვე ეკისრება ვალდებულება დაასაბუთოს, თურასაფრთხეების მატარებელი ამისთვის ინფორმაციის ღიად დატოვება. ამდენად, მტკიცების ტვირთი იმისა, რომ ინფორმაცია კომერციული ფასეულობის მატარებელია, მოსარჩელეს ეკისრება.

სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ მოსარჩელემ სზაკ-ის 27² მუხლით დადგენილი პროცედურით მოითხოვა საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნულ კომისიაში წარდგენილი ინფორმაციის კომერციულსაიდუმლოებად მიიჩნევა, ხოლო საფრთხის ობიექტად მიუთითა საწარმოს კონკურენტუნარიანობა. აღნიშნული საკითხის შეფასებისთვის სასამართლომ ურადღება გაამახვილა კონკურენციისა და კონკურენტუნარიანობის ცნებებზე. იმისათვის, რომ მიეწარმე მაუძლოს კონკურენციას და იყოს კონკურენტუნარიანი, მან უნდა აუზრუნველყოს მიმწოდებლებითვის/ მომხმარებლებითვის, ბაზარზე მოქმედ სხვა საწარმოსთან შედარებით, ხელსაყრელი პირობების შეთავაზება. სადავო ინფორმაციის გამჟღავნებით საწარმოს კონკურენტუნარიანობაზე გავლენის ქონას სს, „...“ ადმინისტრაციულ ორგანოში საკითხის განხილვისას ასაბუთებდა იმ გარემოებაზე მითითებით, რომ იგი ელექტროენერგიას ყიდულობს მცირე ჰესებისგან, რომლებსაც არ გააჩნია თარაწარი ვალდებულება მათიერ გამომუშავებული ელექტროენერგია მიჰყიდონ მხოლოდ სს, „...“. გარდაპირდაპირი მომხმარებლის, ბაზარზე ფუნქციონირებს სამი ენერგოგამანაწილებელი კომპანია, რომლებიც ელექტროენერგიას, სს, „...“ მსგავსად, ყიდულობენ მცირე ჰესებისგან. შესაბამისად, არაა გამორიცხული, რომ რომელიმე პირდაპირმა მომხმარებელმა ან სადისტრიბუციო ენერგოკომპანია მსს, „...“ სულმცირე ოდენობით შედმეტისა ფასური შესთავაზოს ჰესებს, რასაც შესაძლოა მოჰყვეს ჰესების მხრიდან სს, „...“ უკვე გაფორმებული ხელშეკრულებების ფასის გაძვირება ან უარეს შემთხვევაში, საერთოდ ხელშეკრულების შეწყვეტა. ასეთ პირობებში სს, „...“ იძულებული გახდება ელექტროენერგია შეიძინოს გაცილებით ძვირად, რათა შეასრულოს დაკისრებული ვალდებულება - აბონენტებისთვის ელექტროენერგიის უწყვეტ რეჟიმში მიწოდება.

სასამართლომ გაიზიარა მოსარჩელის აღნიშნული მოტივაცია და მიიჩნია, რომ კონკურენტი საწარმოების მიერ ელექტროენერჯის გამყიდველებისთვის სს „...“ შედარებით უფრო ხელსაყრელი პირობების შეთავაზებამ, შესაძლოა გამოიწვიოს მოსარჩელისთვის არახელსაყრელი შედეგები - ხარჯების ზრდა, შემოსავლებისა და მოგების შემცირება, რაც თავისთავად გავლენას იქონიებს საწარმოს კონკურენტუნარიანობაზე. ამ შინაარსის ინფორმაცია არის საწარმოს კომერციული საიდუმლოება. აღნიშნულ ინფორმაციას, მოსარჩელის მიერ მითითებული დოკუმენტაციიდან, შეიცავს მხოლოდ ელექტროენერჯის ნასყიდობისა და ელექტროენერჯის გატარების ხელშეკრულებები. ამასთან, გასათვალისწინებელია ის გარემოებაც, რომ მოსარჩელე მითითებული დოკუმენტაციისთვის კომერციული საიდუმლოების მინიჭების მოტივად მხოლოდ აღნიშნული ინფორმაციის შემცველობას ასახელებს. სადავო დოკუმენტაციის კომერციულ საიდუმლოებად მიჩნევის სხვა მოტივაცია მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილი არ ყოფილა. მტკიცების ტვირთი იმისა, რომ ინფორმაცია კომერციული ფასეულობის მატარებელია, მოსარჩელის ვალდებულებაა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 06.03.2015წ. გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გასაჩივრდა საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის მიერ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 12.11.2015წ. განჩინებით საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, უცვლელად დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 06.03.2015წ. გადაწყვეტილება.

სააპელაციო სასამართლომ სრულად გაიზიარა საქალაქო სასამართლოს მიერ საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებები და მათი სამართლებრივი შეფასება. სააპელაციო პალატამ სზაკ-ის 2.1 მუხლის „მ“ და „ნ“ ქვეპუნქტებზე, აგრეთვე 27² მუხლზე მითითებით დაასკვნა, რომ კომერციულ საიდუმლოებად მიიჩნევა ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელსაც გააჩნია კომერციული ღირებულება. პირი თავად განსაზღვრავს თავისთვის ინფორმაციის ღირებულებას. ინფორმაციის კომერციული საიდუმლოების მტკიცების ტვირთი მოსარჩელეს ეკისრება. ვინაიდან მოსარჩელე საფრთხის ობიექტად უთითებს საწარმოს კონკურენტუნარიანობას, უნდა დადგინდეს ინფორმაციის გამჟღავნების გავლენა სს „...“ კონკურენტუნარიანობაზე. სააპელაციო პალატამ მიუთითა „კონკურენციის შესახებ“ კანონის მე-3 მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტში მოცემული კონკურენციის დეფინიციაზე და აღნიშნა, რომ მოსარჩელე მოთხოვნას ასაბუთებს იმით, რომ ელექტროენერჯის ის ყიდულობს მცირე ჰესებისგან, რომლებსაც არ გააჩნიათ არანაირი ვალდებულება მათ მიერ გამომუშავებული ელექტროენერჯია მიჰყიდონ მხოლოდ სს „...“. გარდა პირდაპირი მომხმარებლებისა ბაზარზე ფუნქციონირებს სამი ელექტროგამანაწილებელი კომპანია, რომლებიც ელექტროენერჯის სს „...“ მსგავსად, ყიდულობენ მცირე ჰესებისგან. შესაბამისად, არ არის გამორიცხული რომელიმე პირდაპირი მომხმარებლის ან სადისტრიბუციო ენერგოკომპანიის მიერ სს „...“

სულ მცირე ოდენობით ზედმეტი საფასურის შემოთავაზება, რასაც შესაძლოა მოჰყვეს ჰესების მხრიდან სს „...“ უკვე გაფორმებული ხელშეკრულებების ფასის გაძვირება ან უარეს შემთხვევაში საერთოდ ხელშეკრულების შეწყვეტა. ასეთ პირობებში სს „...“ იძულებული გახდება ელექტროენერჯია შეიძინოს გაცილებით ძვირად. სააპელაციო პალატამ გაიზიარა მოსარჩელის მსჯელობა მასზედ, რომ კონკურენტი საწარმოების მიერ ელექტროენერჯიის გამყიდველებისათვის სს „...“ შედარებით უფრო ხელსაყრელი პირობების შეთავაზებამ შესაძლოა გამოიწვიოს მოსარჩელისათვის არახელსაყრელი შედეგები - ხარჯების ზრდა, შემოსავლებისა და მოგების შემცირება, რაც თავისთავად გავლენას იქონიებს საწარმოს კონკურენტუნარიანობაზე.

სააპელაციო პალატამ არ გაიზიარა აპელანტის მსჯელობა მასზედ, რომ ელექტროენერჯიის ნასყიდობისა და ელექტროენერჯიის გატარების ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად მიჩნევით შეილახება მომხმარებლის უფლებები, რომლებსაც უფლება აქვთ ჰქონდეთ ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ რა ფასად ყიდულობს სს „...“ ელექტროენერჯიას, რომელიც შემდეგ მომხმარებლებს მიეწოდება. მოსარჩელის მოთხოვნას შეადგენს კომერციულ საიდუმლოებად არა ჯამური ინფორმაციის მიჩნევა იმის შესახებ, თუ რა ფასად ყიდულობს საერთო ჯამში იგი ჰესებისაგან ელექტროენერჯიას, არამედ კომერციულ საიდუმლოებად ინფორმაციის გამოცხადება იმის შესახებ, თუ კონკრეტულ შემთხვევაში, კონკრეტული ელექტროენერჯია ვისგან და რა ფასად შეიძინა. აქედან გამომდინარე, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ მომხმარებლების უფლებების დარღვევას ადგილი არ ექნება სადავო ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად მიჩნევით.

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გასაჩივრდა საქართველოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის მიერ.

კასატორი თვლის, რომ სადავო აქტი არ აყენებს ზიანს მოსარჩელეს. ბაზარზე პირდაპირი მომხმარებლების გარდა სს „...იას“ ჰყავს ორი კონკურენტი ენერჯოგამანაწილებელი კომპანია: ქ. თბილისში - სს „თ...“ და კახეთში - სს „კ...“. მცირე სიმძლავრის ჰესს არ უღირს ბუნებრივ მონოპოლიასთან ურთიერთობის გართულება, რომელთანაც ხანგრძლივ, მჭიდრო კავშირში იმყოფება, მით უფრო, რომ გაფორმებული ხელშეკრულებები ნაკისრი ვალდებულებების დარღვევისათვის მნიშვნელოვან პირგასამტეხლოებს, ჯარიმებსა და საურავებს ითვალისწინებს. სს „...იას“ 2014 წლამდე არ მოუმართავს დოკუმენტაციის კომერციულ საიდუმლოებად ცნობის მოთხოვნით, ინფორმაციის საჯაროობის პირობებში მოსარჩელეს რაიმე ზიანი არ მისდგომია, არ შეზღუდულა რაიმე ფორმით მისი კონკურენტუნარიანობა. კასატორი თვლის, რომ კომერციული ფასეულობის მქონე ინფორმაციის დაცვის ინტერესი არ არის გადაწყვეტი, კომისიას დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში აქვს ინფორმაციის გასაიდუმლოებაზე უარის თქმის უფლებამოსილება. კომისიის 30.07.14 წ. N14 დადგენილებით დამტკიცებული მეთოდოლოგიის 26-ე მუხლის თანახმად, სატარიფო

განაცხადის განხილვა მიმდინარეობს საჯარო წარმოების წესით, სატარიფო განაცხადი და თანდართული დოკუმენტები (გარდა იდენტიფიცირებად პირებთან დაკავშირებული პერსონალური ინფორმაციისა, აგრეთვე კომისიის მიერ კომერციულ საიდუმლოებად მიჩნეული ინფორმაციისა) საჯაროა და ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ნებისმიერი პირისათვის. ყველა დაინტერესებული პირი უფლებამოსილია გაეცნოს კომისიაში წარმოდგენილ საჯაროდ ხელმისაწვდომ მასალებს და წარუდგინონ კომისიას საკუთარი მოსაზრებები. კომისიის 04.12.08წ. N33 დადგენილებით განსაზღვრულია ელექტროსადგურების მიერ ელექტროენერჯის წარმოების ზედა ზღვარი, თბოელექტროსადგურების ელექტროენერჯის წარმოების ტარიფები და საქართველოს ერთიანი ელექტროენერგეტიკული სისტემის მარეგულირებელ სადგურად მიჩნეული ელექტროენერჯის წარმოების ლიცენზიანტების ტარიფები, რაც წარმოადგენს ნორმატიული აქტით აღიარებულ საჯარო ინფორმაციას. ინფორმაციის საჯაროობა ემსახურება მოქალაქეთა ინტერესების უზრუნველყოფას, ელექტროენერჯის მომხმარებელმა, რომელიც რეგულარულად იხდის განსაზღვრულ საფასურს, უნდა იცოდეს დადგენილი ტარიფის წარმომავლობის წყარო.

კასატორი ანიშნავს, რომ დელეგირებული კომპეტენციის ფარგლებში კომისიის საქმიანობა წარმოადგენს ადმინისტრირების ერთ-ერთ განსაკუთრებულ სახეს და ამდენად, იგი განსაკუთრებული მაკონტროლებელი ფუნქციების მატარებელია. სააპელაციო სასამართლომ ვერ უზრუნველყო სადავო აქტის ფორმალური და მატერიალური კანონიერების გადამოწმება, რამაც არსებითად იმოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე. კასატორი ითხოვს სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინების გაუქმებას, ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმას.

მოწინააღმდეგე მხარის სს „...“ წარმომადგენელმა საკასციო საჩივრის საფუძვლები არ ცნო და აღნიშნა, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლომ საქმე განიხილა პროცესუალური დარღვევების გარეშე და საქმეზე არსებითად სწორი გადაწყვეტილება მიღებული. საკასციო საჩივარში ციტირებული ნორმები ზოგადი ხასიათისაა, კასატორი არ უთითებს თუ რა კავშირი აქვთ ციტირებულ ნორმებს განსახილველ საქმესთან, ვის მიერ მოხდა მათი დარღვევა, რაში გამოიხატება კონკრეტულად ამ ნორმებით დაკისრებული ვალდებულებების შეუსრულებლობა. მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძველს არ წარმოადგენს კონსტიტუციის 41-ე მუხლი, აღნიშნული პირიქით, ენერგოკომპანიის პოზიციებს ამყარებს. საქართველოს კონსტიტუციის 45-ე მუხლის მიხედვით ძირითადი უფლებანი და თავისუფლებანი, მათი შინაარსის გათვალისწინებით, ვრცელდება აგრეთვე იურიდიულ პირებზეც. კონსტიტუციის 41-ე მუხლი მოქალაქეებს ანიჭებს იმ დოკუმენტების გაცნობის უფლებას, რომლებიც არ შეიცავენ კომერციულ საიდუმლოებას. კონკრეტული კონტრაქტები, სადაც ელექტროენერჯის ყიდვა-გაყიდვის ფასი და ოდენობაა მითითებული, კომერციული საიდუმლოების ინფორმაციის მატარებელია. კომპანია მცირე სიმძლავრის ჰესებიდან ყიდულობს ელექტროენერჯიას, ჰესებს არანაირი ვალდებულება არ გააჩნიათ მხოლოდ სს „...“ მიჰყიდოს გამომუშავებული ელექტროენერჯია. გარდა პირდაპირი მომხმარებლებისა,

ბაზარზე სამი ენერგოგამანაწილებელი კომპანია ფუნქციონირებს, რომლებიც ასევე ყიდულობენ ელექტროენერგიას ჰესებისაგან. შესაბამისად, სრულებითაც არ არის გამორიცხული, რომ რომელიმე პირდაპირმა მომხმარებელმა, სადისტრიბუციო ენერგოკომპანიამ მოსარჩელეზე სულ მცირე ოდენობით ზედმეტი საფასური შესთავაზოს ჰესებს, რაც გამოიწვევს უკვე გაფორმებული ხელშეკრულების ფასის გამვირებას, უარეს შემთხვევაში საერთოდ ხელშეკრულების შეწყვეტას (ისიც გასათვალისწინებელია, რომ ჰესების ბუნებრივი რესურსები შეზღუდულია, შეზღუდულია მათ მიერ გამომუშავებული ელექტროენერგიის ოდენობა). ენერგოკომპანია იძულებული იქნება გაცილებით ძვირად შეიძინოს ელექტროენერგია, რათა შეასრულოს მასზე დაკისრებული ვალდებულება. ყოველივე აღნიშნული ცალსახად სს „...იას“ კონკურენტუნარიანობაზე უარყოფითად აისახება. სწორედ მეწარმის კონკურენტუნარიანობისათვის ზიანის მიყენების შესაძლებლობა გაითვალისწინა ორივე ინსტანციის სასამართლომ. საფუძველს არის მოკლებული კასატორის ვარაუდი, რომ ჰესები ასე არ მოიქცევიან. სემეკ-ის 04.12.08წ. N33 დადგენილება „ელექტროენერგიის ტარიფების შესახებ“ ელექტროენერგიის მწარმოებელს ელექტროენერგიის გასაყიდ ზღვრულ ფასს უდგენს, გამყიდველს ბუნებრივია არაფერი უკრძალავს ნებისმიერ ფასად (ზედა ზღვრამდე) გააფორმოს ელექტროენერგიის ნასყიდობის ხელშეკრულებები. ღია არის მხოლოდ ჯამური ოდენობა და არა კონკრეტული ჰესიდან კონკრეტულ ფასად კომპანიის მიერ ელექტროენერგიის შესყიდვა. მესამე პირებს რაიმე ინტერესი არ შეეღაბებათ, თუ არ ეცოდინებათ გაფორმებული კონტრაქტების დეტალები. კასატორი არ ასაბუთებს თუ რა საჭიროებას წარმოადგენს ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში ელექტროენერგიის შესყიდვის მოცულობისა და ფასის გამყიდველზე. საჯარო ინფორმაცია ხელმისაწვდომია, თუ სზაკ-ის 27².3 მუხლის თანახმად, პირმა არ მიუთითა ამ ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად მიჩნევა, რაც კომპანიამ განახორციელა. კომერციულ საიდუმლოებად მიჩნევისთვის იგი უნდა შეიცავდეს 27² მუხლის ერთ-ერთ პირობას, მათ შორის, კონკურენტუნარიანობისათვის ზიანის მიყენებას. სასამართლოებმა დააკმაყოფილეს კომპანიის სასარჩელო მოთხოვნის ნაწილი, კერძოდ, ენერგიის ნასყიდობისა და გატარების ხელშეკრულებების არ გასაჯაროების შესახებ, რათა სხვების მიერ კომპანიასთან შედარებით ხელსაყრელი პირობების შეთავაზებას არ გამოეწვია სს „...იასათვის“ არასასურველი შედეგების დადგომა.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

საქმის მასალების, საკასაციო საჩივრის საფუძველების შესწავლის, მხარეთა წარმომადგენლების ახნა-განმარტების მოსმენის შედეგად საკასაციო სასამართლო თვლის, რომ საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ, გაუქმდეს სააპელაციო

სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება და საქმე ხელახალი განხილვისათვის დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს, შემდეგ გარემოებათა გამო:

საქმის მასალებით დასტურდება, რომ სს „...“ 25.04.14წ. წერილით ელექტროენერჯის განაწილების, გატარებისა და მოხმარების ტარიფის დასადგენად, სახელმწიფოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელ ეროვნულ კომისიას წარუდგინა სატარიფო განაცხადი. კომისიის 29.04.14წ. N06/03-7/86-1547 წერილით კომპანიას განესაზღვრა ვადა დამატებით წარმოსადგენი დოკუმენტაციისათვის. სატარიფო განაცხადის სრულყოფის მიზნით კომპანიამ კომისიას წარუდგინა დამატებითი დოკუმენტაცია. კომპანიამ 04.06.2014წ. შუამდგომლობით მიმართა ადმინისტრაციულ ორგანოს, რათა წარდგენილი დოკუმენტაციიდან რამოდენიმე, კერძოდ: შესყიდვების სასაქონლო ზედნადებებისა და დღგ-ს ანგარიშ-ფაქტურების RS რეესტრის, 2013 წლის საბანკო ამონაწერის, საქონლის სამუშაოსა და მომსახურების შესყიდვის წესის ასლები, ბუღალტრული, იურიდიულ-საკონსულტაციო, აუდიტორულ მომსახურებაზე, ქონების იჯარაზე, საწარმოს დაცვაზე და საწარმოს ქონების დაზღვევაზე ხელშეკრულებების ასლები, მოქმედი სასესხო ხელშეკრულებები და გრაფიკები სზაკ-ის 27² მუხლის საფუძველზე კომპანიის კომერციულ საიდუმლოებად ყოფილიყო მიჩნეული და მისი დაცვის უზრუნველყოფის მიზნით, სხდომის ის ნაწილი, სადაც მოხდება კომერციული საიდუმლოების განხილვა დახურულად გამოცხადებულიყო. 12.06.14წ. სს „...“ კომისიაში დამატებით წარმოადგინა N500/755 წერილი, რომლითაც დამატებით მოითხოვა ელექტროენერჯის ნასყიდობისა და ელექტროენერჯის გატარების ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად ცნობა, ხოლო კომისიის საჯარო სხდომაზე განხილვისას მოთხოვილი დოკუმენტების კომერციულ საიდუმლოებად მიჩნევის საფუძველად მიუთითა ის გარემოება, რომ ამ ინფორმაციის გამჟღავნებას შეიძლებოდა გავლენა მოეხდინა მის კონკურენტუნარიანობაზე.

სახელმწიფოს ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის 13.06.14წ. N22/17 გადაწყვეტილებით სს „...“ მიერ წარმოდგენილი ინფორმაცია ნაწილობრივ იქნა ცნობილი კომერციულ საიდუმლოებად, კერძოდ, განხორციელებული შესყიდვების სასაქონლო ზედნადებებისა და დღგ-ს ანგარიშ-ფაქტურების (ე.წ. RS) რეესტრი, 2013 წლის საბანკო ამონაწერები, მოქმედი სასესხო ხელშეკრულებები და გადახდის გრაფიკები ცნობილ იქნა კომერციულ საიდუმლოებად. ამასთანავე, კომპანიას უარი ეთქვა „საქონლის, სამუშაოსა და მომსახურების შესყიდვის წესის“, სხვადასხვა მომსახურების შესყიდვასა და ქონების იჯარაზე გაფორმებული ხელშეკრულებების, აგრეთვე ელექტროენერჯის ნასყიდობისა და ელექტროენერჯის გატარების ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად ცნობაზე. პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილებით სს „...“ სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ, კომისიის სადავო გადაწყვეტილების (13.06.14წ. N22/17) მე-3 პუნქტი ცნობილ იქნა ბათილად იმ ნაწილში, რომლითაც სს „...“ უარი ეთქვა ელექტროენერჯის ნასყიდობისა და გატარების

ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად ცნობაზე და კომისიას დაევალა ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა. დანარჩენ ნაწილში სარჩელი არ დაკმაყოფილდა. მოსარჩელეს - სს „...“ საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება არ გაუსაჩივრებია, გადაწყვეტილება გასაჩივრდა ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ სარჩელის დაკმაყოფილების ნაწილში. ამდენად, მოცემული საქმის განხილვის საგანს შეადგენს მხოლოდ კომისიის სადავო გადაწყვეტილების ის ნაწილი, რომელიც ეხება ელექტროენერჯის ნასყიდობისა და გატარების ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადებას.

„ელექტროენერჯეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ კანონის 5.2 მუხლის თანახმად, ამ კანონით გათვალისწინებულ ცალკეულ, ინდივიდუალურ საკითხებზე კომისია თავისი კომპეტენციის ფარგლებში იღებს გადაწყვეტილებებს, რაც თავისი შინაარსით წარმოადგენს ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტს. მოსარჩელე ადმინისტრაციული ორგანოსგან მოითხოვს ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად ცნობის შესახებ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემას. ამდენად, სახეზეა მავალდებელი სარჩელი (სასკ-ის 23-ე მუხ.), რომლის დაკმაყოფილება სასკ-ის 33-ე მუხლის თანახმად შესაძლებელია თუ აქტის გამოცემაზე უარი კანონს ეწინააღმდეგება. ამდენად, მოცემულ შემთხვევაში სასარჩელო მოთხოვნის მართლზომიერების გარკვევა საჭიროებს სადავო აქტის კანონიერების შემოწმებას. ვინაიდან სეწმეკ-ის სადავო 13.06.14წ. N22/17 გადაწყვეტილება, სზაკ-ის მე-2 მუხლის „დ“ ქვეპუნქტის მიხედვით არის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, ამდენად, დავის გადაწყვეტა საჭიროებს ამ აქტის მე-3 პუნქტის იმ ნაწილის, რომლითაც კომპანიას უარი ეთქვა ელექტროენერჯის ნასყიდობისა და გატარების ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადებაზე, სათანადო, მოცემულ შემთხვევაში ენერჯეტიკის, სფეროს მომწესრიგებელი საკანონმდებლო თუ კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტებთან შესაბამისობის გარკვევას. აღნიშნულის მიუხედავად, სააპელაციო პალატის განჩინება სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის დასასაბუთებლად შემოიფარგლა მხოლოდ სზაკ-ის ნორმებისა და „კონკურენციის შესახებ“ კანონის მე-3 მუხლზე მითითებით მაშინ, როდესაც სააპელაციო საჩივრის ერთ-ერთი საფუძველი იყო პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ ელექტროენერჯეტიკის დარგის მომწესრიგებელი კანონმდებლობის გამოუყენებლობა.

საქართველოს კონსტიტუციის 41.1 მუხლის შესაბამისად, საქართველოს ყოველი მოქალაქე უფლებამოსილია კანონით დადგენილი წესით გაეცნოს სახელმწიფო დაწესებულებებში არსებულ ოფიციალურ დოკუმენტებს, თუ ისინი არ შეიცავს სახელმწიფო, პროფესიულ ან კომერციულ საიდუმლოებას. სზაკ-ის 2.1 მუხლის „მ“ ქვეპუნქტის თანახმად, საჯარო ინფორმაცია არის ოფიციალური დოკუმენტი (მათ შორის ნახაზი, მაკეტი, გეგმა, სქემა, ფოტოსურათი, ელექტრონული ინფორმაცია, ვიდეო და აუდიოჩანაწერები), ანუ საჯარო დაწესებულებაში დაცული, აგრეთვე საჯარო დაწესებულების ან მოსამსახურის მიერ სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებით მიღებული, დამუშავებული, შექმნილი ან გაგზავნილი ინფორმაცია, ასევე საჯარო დაწესებულების მიერ პროაქტიულად გამოქვეყნებული ინფორმაცია. სზაკ-ის 2.1 მუხლის „ნ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, საიდუმლო ინფორმაცია არის საჯარო დაწესებულებაში დაცული, აგრეთვე საჯარო დაწესებულების ან მოსამსახურის მიერ სამსახურებრივ საქმიანობასთან დაკავშირებით მიღებული, დამუშავებული, შექმნილი ან გაგზავნილი ინფორმაცია, რომელიც შეიცავს პერსონალურ

მონაცემებს, სახელმწიფო ან კომერციულ საიდუმლოებას. ამდენად, კომერციული საიდუმლოება არის საიდუმლო ინფორმაციის ერთ-ერთი სახეობა. კომერციული საიდუმლოების დეფინიციას განსაზღვრავს და ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად მიჩნევის პროცედურას ადგენს სზაკ-ის 27² მუხლი, რომლის თანახმად, კომერციული საიდუმლოება არის ინფორმაცია კომერციული ფასეულობის მქონე გეგმის, ფორმულის, პროცესის, საშუალების თაობაზე ან ნებისმიერი სხვა ინფორმაცია, რომელიც გამოიყენება საქონლის საწარმოებლად, მოსამზადებლად, გადასამუშავებლად ან მომსახურების გასაწევად, ან/და რომელიც წარმოადგენს სიახლეს ან ტექნიკური შემოქმედების მნიშვნელოვან შედეგს, აგრეთვე სხვა ინფორმაცია, რომლის გამჟღავნებამ შესაძლოა ზიანი მიაყენოს პირის კონკურენტუნარიანობას (27² მუხლის 1-ლი ნაწ.). ინფორმაციის წარდგენისას პირი ვალდებულია მიუთითოს, რომ ეს ინფორმაცია მისი კომერციული საიდუმლოებაა. საჯარო დაწესებულება ვალდებულია 10 დღის ვადაში კომერციულ საიდუმლოებად მიიჩნიოს ინფორმაცია, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ინფორმაციის ღიაობის ვალდებულება დადგენილია კანონით. თუ ინფორმაციის წარდგენისას საჯარო დაწესებულება არ მიიჩნევს ამ ინფორმაციას კომერციულ საიდუმლოებად, იგი იღებს გადაწყვეტილებას მისი ღიაობის თაობაზე, რასაც დაუყოვნებლივ აცნობებს შესაბამის პირს. გადაწყვეტილების მიღებიდან 15 დღის შემდეგ ინფორმაცია ხდება ღია, თუ პირმა, რომლის საკუთრებაცაა ეს ინფორმაცია, ამ ვადის გასვლამდე ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში, ხოლო საქართველოს საპროცესო კანონმდებლობით დადგენილი წესით, სასამართლოში არ გაასაჩივრა ინფორმაციის ღიაობის თაობაზე მიღებული გადაწყვეტილება, რაც დაუყოვნებლივ უნდა აცნობოს საჯარო დაწესებულებას.

ამდენად, ინფორმაციისათვის კომერციული საიდუმლოების სტატუსის მინიჭება მოითხოვს ინფორმაციის კომერციული საიდუმლოებისადმი მიკუთვნების დოკუმენტურ დადასტურებას. პერსონალური მონაცემების დაცვისაგან განსხვავებით კომერციული საიდუმლოების შემთხვევაში მისი დაცვა იმთავითვე არ არის პრეზუმირებული, ინფორმაციის დაცვის ინტერესი ამ შემთხვევაში თავისთავად არ იგულისხმება. პერსონალური მონაცემების დაცვის სამართლებრივი რეჟიმისაგან განსხვავებით, ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად მიჩნევის, მისთვის კომერციული საიდუმლოების სტატუსის მინიჭების სავალდებულო პირობას წარმოადგენს ნების გამოხატვა. ამასთანავე ინფორმაციის გასაიდუმლოება არ არის დამოკიდებული მხოლოდ სუბიექტის ნება-სურვილზე და მოსაზრებაზე. ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადებისთვის მფლობელს, ნების გამოხატვის გარდა, უნდა გააჩნდეს საჯარო დაწესებულებაში შენახული ინფორმაციის დაცულობის მიმართ გამართლებული, პატივსადები ინტერესი, რაც განპირობებულია საიდუმლოების მფლობელის შესაძლო თვითნებობის შეზღუდვის საჭიროებით, ვინაიდან კომერციულ საიდუმლოებად ინფორმაციის გამოცხადება აკისრებს სხვებს საიდუმლოების რეჟიმის დაცვის ვალდებულებას, ანიჭებს ინფორმაციის მფლობელს განსაკუთრებულ უფლებებს, ხოლო სახელმწიფოს ამ უფლებების უზრუნველყოფის პოზიტიურ ვალდებულებებს. ინფორმაციის მფლობელის უფლება წინააღმდეგობაში მოვიდოდა თავად უფლების ცნებასთან, უკეთეს იგი მხოლოდ სუბიექტურ შეხედულებაზე იქნება დამოკიდებული და არ დააკმაყოფილებდა რაიმე უნივერსალობის და ობიექტურობის კრიტერიუმს, სახელმწიფო ვალდებულია დაიცვას ობიექტურად იდენტიფიცირებადი და არა სუბიექტური გრძნობები.

კომერციულ საიდუმლოებად მიიჩნევა ინფორმაცია, რომელსაც გააჩნია კომერციული ღირებულება, რომლის გამჟღავნება ზიანის მომტანია პირის კონკურენტუნარიანობისათვის. პირი, რომელსაც შეეხება ინფორმაცია, თავად განსაზღვრავს ინფორმაციის ღირებულებას მისთვის და თავადვე ახდენს ინფორმაციის გასაიდუმლოების საკითხის ინიცირებას, მასვე ეკისრება მტკიცების ტვირთი იმისა, რომ ინფორმაციის მისაწვდომობა საფრთხის შემცველია მისთვის. სზაკ-ის 82-ე მუხლის თანახმად, განმცხადებელი უფლებამოსილია მოითხოვოს წარდგენილი კომერციული საიდუმლოების შემცველი ინფორმაციის დაცვა, თუ სურს ამ ინფორმაციის საიდუმლოების უზრუნველყოფა. შესაბამისად, მასვე ეკისრება ვალდებულება დაასაბუთოს თუ რა საფრთხეების მატარებელია მისთვის ინფორმაციის ღიად დატოვება. ამდენად, მტკიცების ტვირთი იმისა, რომ ინფორმაცია კომერციული ფასეულობის მატარებელია, მოსარჩელეს ეკისრება.

მოცემულ შემთხვევაში მოსარჩელე ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადებას მოითხოვს კოლეგიური ადმინისტრაციული ორგანოსაგან. ადმინისტრაციული ორგანოში შესაძლოა სხვაპირთაკომერციულისაიდუმლოებანიახებოდეს, საიდუმლოების სამართლებრივი რეჟიმის დაცვის უზრუნველყოფაზე ადმინისტრაციული ორგანო არის ვალდებული, მაგრამ თავად ამ ორგანოს საკუთარი კომერციულისაიდუმლოება არ გააჩნია, ადმინისტრაციული ორგანოსთან დაკავშირებული არცერთი ინფორმაცია არ შეიძლება მიჩნეული ქნეს კომერციულ საიდუმლოებად. სხვა პირის კომერციული საიდუმლოება ადმინისტრაციული ორგანოს მუშაკებისათვის სამსახურებრივი საიდუმლოების სტატუსით უნდა ინახებოდეს ანუ ადგილი აქვს კომერციული საიდუმლოების ერთგვარ ტრანსფორმირებას სამსახურებრივი საიდუმლოების რეჟიმში. სზაკ-ის 27³ მუხლის მიხედვით, პროფესიულ საიდუმლოებას მიეკუთვნება ინფორმაცია, რომელიც წარმოადგენს სხვის პერსონალურ მონაცემს ან კომერციულ საიდუმლოებას და პირისათვის ცნობილი გახდა პროფესიული მოვალეობის შესრულებასთან დაკავშირებით. პროფესიული საიდუმლოება არ შეიძლება იყოს ისეთი ინფორმაცია, რომელიც არ წარმოადგენს სხვა პირის პერსონალურ მონაცემს ან კომერციულ საიდუმლოებას. დაცვის განსხვავებულ რეჟიმს განაპირობებს განსხვავებული სტატუსის მქონე სუბიექტებს შორის ინფორმაციის გაცემა. სზაკ-ის 28-ე მუხლის თანახმად, საჯარო ინფორმაცია ღიაა, გარდა კანონით გათვალისწინებული შემთხვევებისა და დადგენილი წესით სახელმწიფო, კომერციულ და პირად საიდუმლოებას მიკუთვნებული ინფორმაციისა. საჯარო დაწესებულებაში დაცული ინფორმაცია არის ღია და ხელმისაწვდომი ყველასათვის მანამ, სანამ საპირისპირო არ იქნება დადგენილი კანონმდებლობით განსაზღვრული მოთხოვნების დაცვით. საჯარო დაწესებულება უფლებამოსილია უარი განაცხადოს ინფორმაციის გაცემაზე მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუკი ეს ინფორმაცია კანონით დადგენილი წესით გასაიდუმლოებულია, უკეთეს ინფორმაცია მოცემულ შემთხვევაში განეკუთვნება ინფორმაციის მიმწოდებელი პირის კომერციულ საიდუმლოებას. შესაბამისად, უნდა გაირკვეს განმცხადებლის - სს „...“ მიერ დადებული ელექტროენერჯის შესყიდვისა და ელექტროენერჯის გატარების ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებისადმი მიკუთვნების შესაძლებლობა.

კომერციული საიდუმლოება არის ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელსაც კომერციული ღირებულება აქვს ან ამ ინფორმაციის საფუძველზე შესაძლებელი უნდა იყოს მოგების მიღება ან წარმოსაწვდი უპირისპირის მიერ. ეს ინფორმაცია შეიძლება იყოს გეგმის, პროცესის, ფორმულის სახით და ეხებოდეს საქონლის წარმოებას, გადამუშავებას,

მომზადებასანმომსახურებისგაწევას.

აღნიშნული ინფორმაცია შეიძლება წარმოადგენდეს სიახლეს ან ტექნიკური შემოქმედების მნიშვნელოვან შედეგს. კომერციულად მიიჩნევა ასევე ინფორმაცია, რომლის გამჟღავნებამ შეიძლება ზიანი მიიყენოს პირის კონკურენტუნარიანობას ბაზარზე. საიდუმლოების მფლობელის დაცვა ხდება მის მიერ არა მხოლოდ რაიმე განსაკუთრებული ინფორმაციის (მაგ., ბაზარზე დიდი მოთხოვნილების მქონე საქონლის შემადგენლობა) მფლობელობის უზრუნველყოფის თვალსაზრისით, არამედ ნებისმიერი მესამე პირების არამართლზომიერი ჩარევისაგან დაცვისათვის. საუბარია კომერციული საიდუმლოების მფლობელის უფლებაზე მისთვის სასურველი რეჟიმის დაცვაზე, ასეთ დროს უზრუნველყოფილია საიდუმლოების სამართლებრივი რეჟიმის არამართლზომიერი დარღვევისაგან დაცვა. კომერციული საიდუმლოების დაცვა არის საიდუმლოების მფლობელის ნორმალური საქმიანობის, ფუნქციონირების დაცვა და არა ავტორობის, გამომგონებლობის და ა.შ. დაცვა. მოცემულ შემთხვევაში კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადების მოთხოვნა არ ეხება ტექნიკურ მონაცემებს (საიდუმლოების მფლობელს შეუძლია პატენტირების შესაძლებლობის ნაცვლად აირჩიოს მის ხელთ არსებული ტექნიკური ხასიათის მონაცემების საიდუმლო სარგებლობა, ასეთი უპირატესობის დაკარგვის რისკით ნებისმიერი ობიექტურად შემდგარი საიდუმლოების დარღვევის შედეგად. ასეთი არჩევანის მოტივი შეიძლება იყოს ტექნიკური მონაცემების არაპატენტუნარიანობა ან სხვა ობიექტური და სუბიექტური მიზეზი). კომერციულ საიდუმლოებას შეიძლება შეადგენდეს როგორც ტექნიკური (ნახაზი, მოდელი, შტამპი), ასევე საქმიანი (მიწოდების და რეალიზაციის არხები, კლიენტურის სია, ხელშეკრულებები) ხასიათის მონაცემები, რომლებსაც არსებითი მნიშვნელობა აქვს პირისათვის. ინფორმაცია, რომელიც შეადგენს კომერციულ საიდუმლოებას, არის ნებისმიერი ხასიათის მონაცემი (საწარმოო, ტექნიკური, ეკონომიკური, ორგანიზაციული და სხვ.), მათ შორის, პროფესიონალური საქმიანობის განხორციელების საშუალების შესახებ მონაცემები, რომლებსაც აქვთ მოქმედი ან პოტენციური კომერციული ღირებულება მათი მესამე პირების მიერ არცოდნის გამო და რომელთა მიმართ მესამე პირებს არ აქვთ თავისუფალი წვდომის შესაძლებლობა კანონის საფუძველზე და ამ მონაცემების მიმართ ამოქმედებულია კომერციული საიდუმლოების რეჟიმი. განსახილველ შემთხვევაში კომერციული საიდუმლოების გამოცხადების მოთხოვნა ეხება საქმიანი ხასიათის მონაცემების (დადებული ხელშეკრულებების) კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადებას. ვინაიდან ინფორმაცია, რომლის კონფიდენციალურად ცნობას ითხოვს მოსარჩელე, არის არა პირველადი ანუ არ არის შექმნილი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ, არამედ ნაწარმოებია, შექმნილია ხელშეკრულების მხარეების მიერ, ხოლო საიდუმლო ინფორმაცია შეიძლება იყოს საჯარო დაწესებულებაში არა მხოლოდ შექმნილი, არამედ აგრეთვე მიღებული და დაცული ინფორმაცია (სზაკ-ის 2.1 მუხ. „ნ“ ქვეპუნქტი), შესაბამისად, ინფორმაციის მფლობელები (ხელშეკრულების მხარეები) დამოუკიდებლად წყვეტენ ინფორმაციისათვის კონფიდენციალური ინფორმაციის სტატუსის მინიჭების შესახებ ადმინისტრაციულ ორგანოში ინიცირების საკითხს. კომერციული საიდუმლოება ქმნის კონფიდენციალური ინფორმაციის რეჟიმს, რომელიც შესაძლებლობას აძლევს მის მფლობელს შეინარჩუნოს ბაზარზე მდგომარეობა ან მიიღოს სხვა კომერციული მოგება, გაზარდოს შემოსავალი, თავი აარიდოს გაუთვალისწინებელ დანახარჯებს. ინფორმაციის კონფიდენციალობა გულისხმობს კანონის საფუძველზე დადგენილ სპეციალურ სამართლებრივ რეჟიმს, რომელიც ითვალისწინებს ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის შეზღუდვას, პირის (მფლობელის)

თანხმობის გარეშე მესამე პირებისათვის გადაცემის აკრძალვას (კანონით პირდაპირ გათვალისწინებული შემთხვევების გარდა), პირის (ინფორმაციის მფლობელის) უფლებას დამოუკიდებლად გადაწყვიტოს ინფორმაციის კონფიდენციალობის დაცვის საკითხი.

უკვე აღინიშნა, რომ ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად ცნობა საჭიროებს ინფორმაციის მფლობელის ნების გამოხატვას. კომერციული საიდუმლოება, როგორც სამართლით დაცული ობიექტი, არ არსებობს ინფორმაციის მფლობელის გარეშე (ამით განსხვავდება ის ნოუ-ჰაუსგან, რომელიც შესაძლოა არსებობდეს მფლობელისაგან დამოუკიდებლად). საიდუმლოების მფლობელის გამართლებულ პატივსადაც ინტერესთან და ინფორმაციის გაუვრცელებლობასთან ერთად, საიდუმლო ინფორმაციის ერთ-ერთი ნიშანი არის აგრეთვე მფლობელის ნება დაიცვას ინფორმაციის საიდუმლოება მესამე პირებისაგან. კონფიდენციალობა არის ინფორმაციის თვისება, მისი ნიშანი, რომელიც მიცემულია მისთვის დაინტერესებული პირის მიერ. შესაბამისად, პირის ვალდებულება არ დაუშვას მისი გავრცელება, არის ამ თვისებების შედეგი. მოცემულ შემთხვევაში ინფორმაციის მფლობელი არის არა ერთი, არამედ რამოდენიმე პირი (ელექტროენერჯის ნასყიდობის და გატარების ხელშეკრულებების მხარეები). კომერციული საიდუმლოების სპეციალური სამართლებრივი რეჟიმის ბუნებიდან გამომდინარე, ინფორმაციისათვის კომერციული საიდუმლოების სტატუსის მინიჭება შექმნის ვითარებას, რომლის პირობებში ის იმპერატიული, შესასრულებლად სავალდებულო იქნება იმ პირისთვის, რომელსაც ის წარედგინება (მოცემულ შემთხვევაში კომისიისათვის) და დისპოზიციური იქნება ინფორმაციის წარმდგენი სუბიექტისათვის (მოცემულ შემთხვევაში სს „...“) და იმ პირებისათვის, რომლებსაც ის უშუალოდ ეხება, კერძოდ ელექტროენერჯის გენერაციის და გატარების სუბიექტებისათვის ანუ სს „...“ მიერ დადებული შესაბამისი ხელშეკრულებების კონტრაპტენტებისათვის. უკანასკნელთა მიერ რაიმე დაინტერესება ასეთი ინფორმაციის გასაიდუმლოებით საქმის მასალებით არ იკვეთება, მათ ასეთი ნება-სურვილი არ გამოუთქვამთ, ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადების მოთხოვნით კომისიისათვის განცხადებით არ მიუმართავთ, ისინი საერთოდ არ არიან ჩართულნი საქმეში. შესაბამისად, არ იკვეთება ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადების ძირითადი პირობა - ინფორმაციის მფლობელის ნება. აღნიშნული ეხება ელექტროენერჯეტიკის დერეგულირებულ სფეროში მოქმედ სუბიექტთან დადებულ ხელშეკრულებებსაც, კერძოდ იმ საწარმოებთან დადებულ ხელშეკრულებებს, რომლებიც ტარიფის დადგენის გარეშე საქმიანობენ (მცირე სიმძლავრის ელექტროსადგურებს, აგრეთვე 01.08.08წ. შემდეგ აშენებულ ელექტროსადგურებს („ელექტროენერჯეტიკის და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ კანონის მე-2 მუხ. „ჯ“ ქვეპუნქტი, 49³ მუხ.)).

საიდუმლოება გულისხმობს ერთგვარ მონოპოლიას ინფორმაციაზე, ინფორმაციის მფლობელის განსაკუთრებულ უფლებას ინფორმაციაზე, მეორე მხარეს ეკისრება პასუხისმგებლობა საიდუმლო ინფორმაციის დასაცავად, მათ ეკრძალებათ ამ ინფორმაციის გადაცემა, გამოქვეყნება, ნებისმიერი საშუალებებით გავრცელება. ამასთანავე მესამე პირებს ევალებათ ამ ინფორმაციის მოპოვებისაგან თავის შეკავება. სწორედ ასეთ სამართლებრივ რეჟიმს ქმნის საწარმოო - კომერციული საიდუმლოება. უკვე აღინიშნა, რომ კომერციული საიდუმლოების დაცვა დისპოზიციურია ინფორმაციის მფლობელისათვის. კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს ისეთი ინფორმაციის კომერციული საიდუმლოების რეჟიმში დაცვას, ინფორმაციის გავრცელების აკრძალვას, რომელსაც თავად ინფორმაციის მფლობელი ავრცელებს. საიდუმლოება არის ინფორმაცია მისი მფლობელისთვის, მაგრამ მესამე პირების

მიმართ საიდუმლოება ენტროპიის, არცოდნის, გაურკვევლობის სახით ავლენს თავს. ამასში ვლინდება საიდუმლოების ფენომენის ორმაგი, პოლარული, ამბივალენტური ხასიათი. უფლება საიდუმლოებაზე მოქმედებს მანამ, სანამ დაცულია ინფორმაციაზე ფაქტობრივი მონოპოლია, აგრეთვე სახეზეა მისი დაცვის კანონით გათვალისწინებული პირობები. მოცემულ შემთხვევაში ინფორმაციის მფლობელი არის არა მხოლოდ სს „...“, არამედ ელექტროენერჯის ნასყიდობისა და გატარების ხელშეკრულებების კონტრაპტენტები, რომლებიც სს „...“ მსგავსად ფაქტობრივად ასევე არიან ინფორმაციის მფლობელები და აღნიშნულის გამო ამ ინფორმაციის კომერციული საიდუმლოების რეჟიმი მათთვის არ არის იმპერატიული. შესაბამისად, არ არის გამორიცხული ინფორმაციის გამჟღავნების შედეგად მისი ხელმისაწვდომობა, ასეთი ინფორმაციის მიმართ ვერ დგინდება შემდგომში საიდუმლოების რეჟიმი. ინფორმაციის მისაწვდომობა უკარგავს მას კომერციული ღირებულების ხარისხს. ინფორმაციაზე მონოპოლიის შენარჩუნება დამოკიდებულია, უპირველეს ყოვლისა თავად იმ პირზე, რომელმაც უნდა მიიღოს სათანადო ზომები ინფორმაციის საიდუმლოდ შენახვისა და ფაქტობრივი მონოპოლიის შენარჩუნებისათვის. განსახილველ შემთხვევაში ხელშეკრულებებისათვის კომერციული საიდუმლოების სტატუსის მინიჭება არ იქნება ხელშეკრულებების კონტრაპტენტებისათვის, როგორც ინფორმაციის მფლობელებისათვის, ხელშეკრულებებში ასახული ინფორმაციის (გასაყიდი ელექტროენერჯისა და გატარების მომსახურების ფასის, ოდენობის, ამ ხელშეკრულებებში ასახული სხვა ინფორმაციების) გავრცელების დამაბრკოლებელი გარემოება. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ ინფორმაციის ერთიანობის, განუყოფლობის თვისებიდან გამომდინარე, მისი გავრცელება აზრს უკარგავს მის დაცვას.

სკ-ის 1105-ე მუხლის თანახმად, მეწარმეს, რომელიც ფლობს საწარმოო-კომერციულ საიდუმლოებას (ნოუ-ჰაუს), რომელიც წარმოადგენს განსაკუთრებული მნიშვნელობის ტექნოლოგიურ, ორგანიზაციულ ან კომერციულ ინფორმაციას, რაც დასტურდება მისი საიდუმლოდ შენახვისათვის გაწეული აუცილებელი და საკმარისი ღონისძიებით, განსაკუთრებული უფლება აქვს ამ ინფორმაციაზე. სკ-ის 1105-ე მუხლის თანახმად, საწარმოო-კომერციული საიდუმლოების მფლობელს, ინტელექტუალური საკუთრების სხვა ობიექტის მფლობელის მსგავსად, გააჩნია მასზე განსაკუთრებული უფლებები. მფლობელის განსაკუთრებული უფლების დასაცავად მფლობელს უნდა ჰქონდეს მიღებული ზომები ინფორმაციის საიდუმლოდ შესანახად. საწარმოს საიდუმლოების მფლობელი უნდა ეცადოს დაიზღვიოს თავი და ნებისმიერ პირთან, რომელსაც ხელი მიუწვდება საიდუმლოებაზე, დადოს ე.წ. ხელშეკრულება საიდუმლოს გაუმჟღავნებლობის შესახებ (ხელშეკრულება კონფიდენციალურობის შესახებ), რომელიც მხარეებს უადვილებთ ერთმანეთთან ურთიერთობას, ვინაიდან მათ აღარ მოეთხოვებათ იმის მტკიცება, რომ ნდობაზე დამყარებული ურთიერთობები გააჩნიათ ერთმანეთთან. ასეთი ხელშეკრულება თავისთავად წარმოადგენს ასეთ დასტურს. მხარეებს შორის ასეთი ხელშეკრულების არარსებობის შემთხვევაში დამრღვევის პასუხისმგებლობა არ დგება. მხარეს არ წარმოუდგენია კონტრაპტენტთან დადებული კონფიდენციალობის შესახებ ხელშეკრულებები ან ელექტროენერჯის ნასყიდობისა და გატარების ხელშეკრულებები, რომლებიც შეიცავენ კონფიდენციალობის შესახებ დათქმის დებულებებს. ინფორმაციის კონფიდენციალურობის კატეგორიისადმი მიკუთვნება გულისხმობს თავისუფალი შეღწევისაგან დაცვას და მათი დაცვის ეფექტური სისტემის არსებობას. საიდუმლო ინფორმაცია სამართლის დაცვის განსაკუთრებულ ობიექტად იქცევა, საიდუმლოების დაცვის საშუალებანია: საიდუმლოების უფლების აღიარება, საიდუმლოების რეჟიმის დამრღვევის მოქმედების შეწყვეტა, ზიანის

ანაზღაურება და სხვ, საშუალებები, რომლებზედაც შესაძლოა მიუთითოს საიდუმლოების მფლობელმა. ხელშეკრულებების კონტრაქტების, როგორც ინფორმაციის მფლობელებისათვის, ინფორმაციის გავრცელების აკრძალვის მოთხოვნა ვერ იმოქმედებს, ვინაიდან მათთვის კომერციული საიდუმლოების სამართლებრივ რეჟიმს ვერ ექნება იმპერატიული ხასიათი, შესაბამისად, არ არსებობს გენერაციისა და გატარების სუბიექტებისათვის ინფორმაციის გამჟღავნების აკრძალვის, ასეთი ინფორმაციის გავრცელებისა და გამოყენებისათვის მატერიალური ზიანის ანაზღაურების, კონკრეტული პირების მიმართ სანქციების გამოყენების, მათ შორის, სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის დაკისრების (სისხლის სამართლის კოდექსის 202-ე მუხლი ითვალისწინებს სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობას კომერციული ან საბანკო საიდუმლოების შემცველი ინფორმაციის უკანონოდ შეგროვების, გახმაურების ან გამოყენებისათვის) საფუძველი. დოკუმენტისათვის საიდუმლოს სტატუსის მინიჭება მოითხოვს გავრცელებისათვის პასუხისმგებლობის, დაცულობის მოთხოვნების ოპტიმალური სისტემის უზრუნველყოფას, რაც მოცემულ შემთხვევაში არ დასტურდება.

კონფიდენციალური ინფორმაციის გახმაურების და მაშასადამე კონფიდენციალობის დაკარგვის შემთხვევაში, მისი შემდგომი დაცვა არ მიიჩნევა „აუცილებლად დემოკრატიულ საზოგადოებაში“ (ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს 26.11.1991წ. გადაწყვეტილება „ობსერვერი და გარდიანი გაერთიანებული სამეფოს წინააღმდეგ“, Observer and Guardian v. the United Kingdom). ინფორმაციის პოლარული, ურთიერთსაწინააღმდეგო მდგომარეობა - ერთი მხრივ, ინფორმაციის საიდუმლოება და მეორე მხრივ, საჯაროობა - მკვეთრად ავლენს ინფორმაციის ტრანსფორმირების მიმართულებას - როგორც წესი საიდუმლოებიდან საჯაროობისაკენ და არა პირიქით. მოცემულ შემთხვევაში ხელშეკრულებების კონტრაქტების შესაძლებლობა - გაავრცელონ ინფორმაცია ხელშეკრულებების შესახებ, არ იძლევა კომერციული საიდუმლოების სამართლებრივი რეჟიმის დაცვის, მის უზრუნველსაყოფად ქმედითი ზომების მიღების შესაძლებლობას.

არ დასტურდება ინფორმაციის გავრცელების გამო მოსარჩელისათვის ზიანის მიყენება, კონკურენტუნარიანობის შელახვა, რაც წარმოადგენს ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადების პირობას. საგულისხმოა, რომ კომისიის მიერ სადავო აქტის მიღების მომენტისთვის სს „...“ იყო ერთ-ერთი ყველაზე მსხვილი ელექტროენერჯის წარმოებისა და განაწილების კომპანია. სს „...“ ელექტროენერჯის ბაზარზე არის დომინანტი სუბიექტი, შესაბამისად, მისი კონკურენტუნარიანობის შეზღუდვის მოსაზრებებით კომპანიის მიერ დადებული ელექტროენერჯის შესყიდვისა და ელექტროენერჯის გატარების ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადება არ არის დასაბუთებული. ზიანის ობიექტად კომპანია უთითებს საწარმოს კონკურენტუნარიანობას. კომერციული საიდუმლოების დაცვის საჭიროებას სამეწარმეო საქმიანობისათვის კეთილსინდისიერი კონკურენციის პირობების შექმნა განაპირობებს. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ საქართველოს კონსტიტუციის 30.2 მუხლის თანახმად, სახელმწიფო ვალდებულია ხელი შეუწყოს თავისუფალი მეწარმეობისა და კონკურენციის განვითარებას. აკრძალულია მონოპოლიური საქმიანობა, გარდა კანონით დაშვებული შემთხვევებისა, მომხმარებელთა უფლებები დაცულია კანონით. კონკურენცია არის მეტოქეობა ცალკეულ სუბიექტებს (კონკურენტებს) შორის რაიმე ასპარეზზე უპირატესობის მოსაპოვებლად. ეკონომიკის სფეროში კონკურენცია გულისხმობს მეწარმეთა შეჯიბრს საქონლის (მომსახურების) წარმოებისა და გასაღების ხელსაყრელი პირობებისათვის. ანალოგიური

შინაარსისაა კონკურენციის ნორმატიული განმარტება, კერძოდ, „კონკურენციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, კონკურენცია არის შესაბამის ბაზარზე მოქმედ ან პოტენციურ ეკონომიკურ აგენტებს შორის მეტოქეობა ამ ბაზარზე უპირატესობის მოსაპოვებლად. შესაბამისად, კონკურენტუნარიანობა წარმოადგენს საწარმოს უნარს, უზრუნველყოს კომერციული წარმოება გარკვეულ ბაზარზე ისე, რომ გაუძლოს ანალოგიური საქონლის (მომსახურების) საბაზრო კონკურენციას. იმისათვის, რომ მეწარმემ გაუძლოს კონკურენციას და იყოს კონკურენტუნარიანი, უნდა უზრუნველყოს მიმწოდებლებითვის/მომხმარებლებითვის ბაზარზე მოქმედ სხვა საწარმოსთან შედარებით ხელსაყრელი პირობების შეთავაზება. საქართველოს კონსტიტუციის 30.2 მუხლით დადგენილი აკრძალვა მონოპოლიურ საქმიანობასთან მიმართებით არ არის აბსოლუტური ხასიათის და სახელმწიფოს მხრიდან თავისუფალი მეწარმეობისა და კონკურენციის განვითარებისათვის ხელშეწყობის ვალდებულების პირობებში ითვალისწინებს მონოპოლიური საქმიანობის გამონაკლის შემთხვევებსაც.

ეკონომიკური თვალსაზრისით კომერციული საიდუმლოება არის საწარმოს უპირატესობის უზრუნველყოფის ერთ-ერთი საშუალება, კომერციული საიდუმლოების დარღვევა განიხილება როგორც არაკეთილსინდისიერი კონკურენციის ფაქტი. „კონკურენციის შესახებ“ კანონის მე-6 მუხლის მიხედვით, დაუშვებელია დომინირებული მდგომარეობის ბოროტად გამოყენება. მოცემულ შემთხვევაში მხედველობაშია მისაღები, რომ ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის სექტორის მნიშვნელოვან ნაწილს ბუნებრივი მონოპოლიები შეადგენს. აღნიშნული განაპირობებს მარეგულირებელი ორგანოს რეგულირების ფუნქციის გაძლიერებას, რაც ორმხრივი ინტერესების გათვალისწინებით, სამართლიანი მიდგომის პრინციპის დაცვით, უზრუნველყოფს მომსახურების ხარისხის მონიტორინგს და მომსახურების მიმწოდებელსა და მომხმარებელს შორის ურთიერთობების რეგულირებას. ამისათვის უნდა განისაზღვროს მომსახურების ხარისხის მონიტორინგის მარტივი და სამართლიანი წესები, რომლებიც გულისხმობს ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას, ტრანსფარენტობის მაღალ ხარისხს. არსებული არაკონკურენტული ბაზრის რეგულირების მექანიზმების გამოყენებით საკანონმდებლო რეგულირება მოწოდებულია უზრუნველყოს საქართველოს წყალმომარაგების, ელექტროენერჯისა და ბუნებრივი გაზის ბაზრებისა და ტარიფების სისტემების ჩამოყალიბება და ამ საფუძველზე წყალმომარაგების, ელექტროენერჯის წარმოების, გადაცემის, დისპეჩერიზაციის, განაწილების, იმპორტის, ექსპორტისა და მოხმარების განსახორციელებლად გაწეული, ეკონომიკურად მიზანშეწონილი ხარჯების ზუსტი ასახვა ტარიფების სისტემებში, საქართველოს ელექტროენერჯისა და ბუნებრივი გაზის ბაზრებისა და ტარიფების სისტემის ჩამოყალიბების უზრუნველყოფა და მათ საფუძველზე სატარიფო რეგულირების სამართლებრივი ბაზის შექმნა, რათა დაიცვას მომხმარებელი მონოპოლიური ტარიფებისაგან და ამავე დროს ხელი შეუწყოს ენერგეტიკის დარგის გრძელვადიან ფინანსურ მდგრადობასა და განვითარებას („ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ კანონის 1.2 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტი, 43-ე მუხ. „ა“ ქვეპუნქტი, სეწმეკ-ის 08.06.11წ. N8 დადგენილებით დამტკიცებული „ელექტროენერჯის ტარიფების დადგენის მეთოდოლოგიის“ მე-4 მუხ. „ა“ ქვეპუნქტი).

სს „...ია“ 2007 წლიდან ოპერირებს ქართულ ბაზარზე. სატარიფო დოკუმენტაციის კომერციულ საიდუმლოებად ცნობის მოთხოვნით ამ კომპანიას კომისიისათვის 2014 წლამდე არ მიუმართავს. შესაბამისად, იდენტური ინფორმაციის საჯაროობის პირობებში სს „...“ რაიმე ზიანი არ მისდგომია და არც მისი კონკურენტუნარიანობის რაიმე ფორმით შეზღუდვას ჰქონია ადგილი. პირიქით, ამ ხნის განმავლობაში სს „...“ ჩამოყალიბდა ამიერკავკასიის რეგიონის ერთ-ერთ ყველაზე მსხვილ ელექტროენერჯის წარმოების და განაწილების კომპანიად (ს.ფ. 71). სს „...“ მოთხოვნა ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადების შესახებ ემყარება იმ მოსაზრებებს, რომ კომპანიის მიერ ჰესებისაგან შესყიდული ელექტროენერჯის ფასის შესახებ ინფორმაციის მისაწვდომობა შესაძლოა გამოიწვიოს კონკურენტების მიერ ზღვრული ტარიფის ფარგლებში უფრო მაღალი ფასის შეთავაზება, რაც იძულებულს გახდის მას აწიოს შესყიდვის ფასი. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სადავო აქტის გამოცემის პერიოდში მოსარჩელე - სს „...“ თავადაც ფლობდა გენერაციის საწარმოებს. გენერაციის საწარმოების კომპანიიდან გამოყოფამდე, სს „ე...“ შექმნამდე (სს „...“ რეორგანიზაციის, კერძოდ, საზოგადოებიდან გაყოფის შედეგად, სს „...“ ერთი იურიდიული პირი - სს „ე...“ გამოიყო, კომპანია სსიპ საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს იურიდიული პირების რეესტრში 23.12.2016წ. დარეგისტრირდა), სს „...“ ფლობდა და ამუშავებდა საშუალო და მცირე ზომის ჰიდროელექტროსადგურებს. გენერაციის გარდა სს „...“ არის ელექტროენერჯის დისტრიბუციის ყველაზე მსხვილი კერძო მფლობელი, სს „...“ წარმოადგენს წამყვან ჰიდროენერგეტიკულ ოპერატორს რეგიონში. ამდენად, მსგავსი ინფორმაციის გამჭვირვალობით აქამდე კომპანიას რაიმე სახის ზიანი არ განუცდია, ინფორმაციის გამჭვირვალობას არ გამოუწვევია ბაზარზე კომპანიის კონკურენტუნარიანობის შესუსტება.

მოსარჩელე თავისი მოთხოვნის არგუმენტაციას ძირითადად ამყარებს მცირე გენერაციის საწარმოებთან მის მიერ დადებული ხელშეკრულებებით გათვალისწინებულ ელექტროენერჯის ნასყიდობის ფასზე უფრო მეტი ფასის კონკურენტების მხრიდან შეთავაზების შესაძლებლობით. თუმცა მოსარჩელის მოთხოვნა ეხება არა მხოლოდ მცირე გენერაციის საწარმოებთან დადებულ ხელშეკრულებებს, არამედ მთლიანად ელექტროენერჯის ყოველგვარი ნასყიდობის და გადაცემის ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად ცნობას. სწორედ ეს მოთხოვნა დააკმაყოფილა პირველი ინსტანციის სასამართლომ, რომელიც უცვლელად დარჩა სააპელაციო სასამართლოს მიერ. საკასაციო პალატა თვლის, რომ სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება არის წინააღმდეგობრივი, სააპელაციო სასამართლო მსჯელობს მხოლოდ მცირე სიმძლავრის ჰესებისგან ელექტროენერჯის შესყიდვის ხელშეკრულებების ხელმისაწვდომობით მოსარჩელისათვის ზიანის მიყენების შესაძლებლობაზე მაშინ, როდესაც პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილებით, რომელიც უცვლელად დარჩა სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით, ბათილად იქნა ცნობილი სეწმეკ-ის სადავო გადაწყვეტილების მე-3 პუნქტი არა მცირე სიმძლავრის ჰესებისაგან ელექტროენერჯის ნასყიდობისა და გატარების ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად ცნობაზე უარის თქმის ნაწილში, არამედ

საერთოდ ყოველგვარი ასეთი ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად ცნობაზე უარის თქმის ნაწილში და კომისიას დაევალა ელექტროენერჯის ნასყიდობისა და ელექტროენერჯის გატარების ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად ცნობა არა გარკვეული, არამედ განუსაზღვრელი ვადით. მცირე სიმძლავრის ელექტროსადგური, „ელექტროენერჯეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ კანონის მე-2 მუხლის „35“ ქვეპუნქტის თანახმად, არის ელექტროსადგური, რომლის საპროექტო სიმძლავრე არ აღემატება 13 მეგავატს. ამავე მუხლის „ჯ“ ქვეპუნქტის თანახმად, მცირე სიმძლავრის ელექტროსადგურისათვის დადგენილია დერეგულირების რეჟიმი ანუ ტარიფის დადგენის გარეშე საქმიანობის უფლების მინიჭება. სააპელაციო პალატამ სარჩელის მოთხოვნის დაკმაყოფილების საფუძვლად მიუთითა მოსარჩელის მიერ მცირე სიმძლავრის ჰესებთან დადებული ხელშეკრულებების პირობები, თუმცა არ დაუდგენია ხელშეკრულების კონტრაქტის - მცირე სიმძლავრის ჰესის თანხმობა ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადებაზე, თვით ასეთი ხელშეკრულების დადების ფაქტი მაშინ, როდესაც კომისიის მიერ სადავო აქტის მიღების პერიოდში მოსარჩელე სს „...“ იყო მრავალი მცირე და საშუალო ჰესების მეპატრონე. ამასთანავე, ელექტროენერჯის გადაცემის ხელშეკრულებებისათვის კომერციული საიდუმლოების სტატუსის მინიჭების თაობაზე არც მოსარჩელეს და არც სასამართლოებს რაიმე არგუმენტი არ მოუყვანიათ.

კომისიის გადაწყვეტილების ნაწილობრივ ბათილად ცნობის საფუძვლად სააპელაციო სასამართლო უთითებს იმ გარემოებას, რომ მოსარჩელის მიზანია არა ჰესებისაგან ელექტროენერჯის შესყიდვის ფასის ჯამური ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად ცნობა, არამედ იმ მონაცემების საიდუმლოდ ცნობა, რომელიც შეიცავს ინფორმაციას იმის შესახებ თუ კონკრეტულად ვისგან და რა ფასად შეიძინა კომპანიამ ელექტროენერჯია. სააპელაციო პალატის განჩინებაში მოყვანილი აღნიშნული მოტივაცია მიღებულ გადაწყვეტილებასთან შეუსაბამოა. უკეთუ მოსარჩელის მიზანი იყო არა ხელშეკრულებების შინაარსის, არამედ მხოლოდ იდენტიფიკაციის დებულებების გასაიდუმლოება, ასეთ შემთხვევაში კომისიისათვის არა ელექტროენერჯის ნასყიდობის და ელექტროენერჯის გატარების ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად ცნობა, არამედ ხელშეკრულების დეპერსონალიზაცია, ანუ პირების მაიდენტიფიცირებელი მონაცემების გარეშე გასაჯაროება, ჰესების მონაცემების კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადება უნდა დაედგინა. ამდენად, გასაჩივრებული განჩინება წინააღმდეგობრივია, განჩინების სამოტივაციო ნაწილში მოყვანილი მოსაზრებები არ შეესაბამება სარეზოლუციო ნაწილის დანაწესს. ამასთანავე, საკასაციო პალატის სხდომაზე კომპანიის წარმომადგენელმა აღნიშნა, რომ აქვს არა მხოლოდ ხელშეკრულების კონტრაქტების ვინაობის, არამედ აგრეთვე ხელშეკრულებების შინაარსობრივი ნაწილის (შესყიდული ელექტროენერჯის ოდენობის, შესყიდვის ფასის) კონფიდენციალობის მიზანი. მხედველობაშია მისაღები, რომ „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ კანონი ვრცელდება ფიზიკურ და არა იურიდიულ პირებზე. საერთო წესის თანახმად, კომერციული საიდუმლოების დაცვა უნდა მოხდეს არა იურიდიული პირის მონაცემების, არამედ საიდუმლოების შემცველი ინფორმაციის დაცვით. თუ პერსონალური

მონაცემების შემთხვევაში დაცვის ობიექტი შეეხება არა იმდენად ინფორმაციის შინაარსს, არამედ იდენტიფიკაციის მომენტს, პერსონიფიკაციას, კომერციული საიდუმლოების დაცვაში, თუ კანონმდებლობით სხვა რამ არ არის დადგენილი, არსებითი მნიშვნელობა აქვს ინფორმაციის შინაარსს. ამასთანავე, სეწმეკ-ის 30.07.2014წ. N14 დადგენილებით დამტკიცებული „ელექტროენერჯის განაწილების, გატარებისა და მოხმარების ტარიფების გაანგარიშების მეთოდოლოგიის“ 26.7 მუხლის მიხედვით, შესაბამისი სატარიფო განაცხადი და თანდართული დოკუმენტები საჯაროა და ხელმისაწვდომია ნებისმიერი პირისათვის, გარდა იდენტიფიცირებად პირებთან დაკავშირებული პერსონალური ინფორმაციისა. გარდა ამისა, აღსანიშნავია აგრეთვე, რომ საერთო, ჯამური მონაცემების გამოქვეყნება არ გამორიცხავს, უფრო მეტიც, გულისხმობს ამ მონაცემების სისწორის გადამოწმების შესაძლებლობას, რაც შეუძლებელი იქნება ხელშეკრულებების ტექსტების ხელმიუწვდომლობის პირობებში.

მოსარჩელე დოკუმენტაციისათვის კომერციული საიდუმლოების მინიჭების მოტივად ინფორმაციის შემცველობას ასახელებს, კერძოდ, ნასყიდობის და გატარების მომსახურების ფასს, რომელიც დადგენილი ტარიფებით განისაზღვრება. ენერგეტიკული ბაზრის ეფექტიანი ფუნქციონირებისათვის აუცილებელია გამჭვირვალე და სამართლიანი ტარიფების დადგენა. სამართლიანმა ტარიფმა უნდა უზრუნველყოს, ერთი მხრივ, მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული ხარჯების სრულად ანაზღაურება, ხოლო მეორე მხრივ, მომხმარებლის მიერ მაღალი ხარისხის მომსახურების მიღება სამართლიან და გამჭვირვალე ფასად (საქართველოს პარლამენტის 24.06.15წ. დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოს ენერგეტიკის დარგში სახელმწიფო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებები“, მე-2 პუნქტის „ი“ ქვეპუნქტი). კანონმდებლობა ითვალისწინებს ტარიფის ორ სახეობას - ზუსტად განსაზღვრულს და მაქსიმალური ზღვარით განსაზღვრულს. „ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ კანონის 43.11 მუხლის შესაბამისად, იმ ელექტროენერჯის წარმოების ლიზენციატს, რომელიც ნორმატიული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით „ელექტროენერჯის (სიმძლავრის) ბალანსით“ მიჩნეულია ქვეყნის ერთიანი ელექტროენერგეტიკული სისტემის მარეგულირებელ სადგურად, უდგინდება კანონით გათვალისწინებული ფიქსირებული ტარიფი. სეწმეკ-ის 04.12.08წ. N33 დადგენილებით განსაზღვრულია არა მხოლოდ ჰიდროელექტროსადგურების მიერ წარმოებული ელექტროენერჯის გასაყიდი ზღვრული ტარიფები (ზედა ზღვარი), არამედ აგრეთვე თბოელექტროსადგურების ელექტროენერჯის წარმოების ზუსტად განსაზღვრული ტარიფები (მე-2 მუხ.) და საქართველოს ერთიანი ელექტროენერგეტიკული სისტემის მარეგულირებელ სადგურად მიჩნეული ელექტროენერჯის წარმოების ლიცენზიატების ფიქსირებული ტარიფები (მე-3 მუხ.), რაც წარმოადგენს ნორმატიული აქტით აღიარებულ საჯარო, საყოველთაოდ ხელმისაწვდომ ინფორმაციას. ტარიფის შესახებ ინფორმაცია წარმოადგენს ნორმატიული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით აღიარებულ საჯარო ინფორმაციას და ხელმისაწვდომია ნებისმიერი პირისათვის. აღნიშნულის მიუხედავად, კომისიას დაევალა ელექტროენერჯის შესყიდვის ყველაწარმოებელი ხელშეკრულების, მათ შორის, ნორმატიულად განსაზღვრული ინფორმაციის, კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადება.

კომისიის 04.12.08წ. N33 დადგენილების მე-7 მუხლის მე-2 პუნქტის ამჟამად მოქმედი რედაქცია ითვალისწინებს სს „...იას“ მიერ გამანაწილებელი ქსელით ელექტროენერჯის

გატარების არა ზღვრულ, არამედ ზუსტად ფიქსირებულ ტარიფებს, რომლის გაანგარიშება სეწმეკ-ის 30.07.14წ. N14 დადგენილებით დამტკიცებული „ელექტროენერჯის განაწილების, გატარებისა და მომსახურების ტარიფის გაანგარიშების მეთოდოლოგიის“ მე-15 მუხლის თანახმად, ხდება განსაზღვრული ფორმულით. გატარების ტარიფები იანგარიშება განაწილების ლიცენზიატის მიერ გატარების მომსახურებაზე გაწეული ხარჯებისა და გატარების ელექტროენერჯის რაოდენობის საფუძველზე („ელექტროენერჯეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ კანონის 43.7 მუხ.). ტარიფები მტკიცდება კომისიის ნორმატიული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით („ელექტროენერჯეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ კანონის მე-5 მუხლის 1-ლი პუნქტის „თ“ ქვეპუნქტი), ქვეყნდება ოფიციალურ გამოცემაში, სავალდებულოა შესასრულებლად, მისგან განსხვავებულ ტარიფზე შეთანხმება ხელშეკრულების მხარეებს შორის არ დაიშვება. ელექტროენერჯის გატარების ტარიფის ანუ განაწილების ლიცენზიატის მიერ ელექტროენერჯის გამანაწილებელი ქსელის მეშვეობით სხვისი კუთვნილი ელექტროენერჯის გატარებაზე გაწეული მომსახურების ფასის კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტით ზუსტად ფიქსაცია გამორიცხავს ხელშეკრულების მხარეების მიერ მის შეცვლას. შესაბამისად, არ არის დასაბუთებული ელექტროენერჯის გატარების ხელშეკრულების კომერციულ საიდუმლოებად ცნობაზე კომისიის სადავო აქტის ბათილად ცნობა და კომისიისათვის ასეთი ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადების შესახებ აქტის გამოცემის დავალება. ზუსტად განსაზღვრული ტარიფის ასახვა გატარების ხელშეკრულებაში არ უკავშირდება კონკურენტულ უპირატესობას ან ამ უპირატესობის დაკარგვას.

რაც შეეხება ზღვრული ტარიფის ფარგლებში ელექტროენერჯის შესყიდვის ფასებს, ტარიფების გაანგარიშებისას კომისია ხელმძღვანელობს საწარმოს მიერ შესყიდული და განაწილებული ელექტროენერჯის რაოდენობის ფაქტობრივი მონაცემებით, განაწილების ლიცენზიატის მიერ შესასყიდი ელექტროენერჯის საშუალო შეწონილი ფასის განსაზღვრისათვის საწარმო ვალდებულია კომისიას წარუდგინოს ელექტროენერჯის კონკრეტული წყაროებიდან შესყიდვის სავარაუდო რაოდენობა და ფასი, აგრეთვე ელექტროენერჯის შესყიდვასთან დაკავშირებული სხვა საპროგნოზო დანახარჯები, როგორცაა გადაცემის, დისპეტჩერიზაციის მომსახურებასა და გარანტირებული სიმძლავრის შესყიდვასთან დაკავშირებული დანახარჯები (სეწმეკ-ის 30.07.14წ. N14 დადგენილებით დამტკიცებული „ელექტროენერჯის განაწილების, გატარებისა და მომსახურების ტარიფების გაანგარიშების მეთოდოლოგიის“ მე-17 მუხ.). სზაკ-ის 10.1 მუხლის თანახმად, ყველას აქვს უფლება გაეცნოს ადმინისტრაციულ ორგანოში არსებულ საჯარო ინფორმაციას, აგრეთვე მიიღოს მისი ასლები, თუ ისინი არ შეიცავენ სახელმწიფო, პროფესიულ ან კომერციულ საიდუმლოებას ან პერსონალურ მონაცემებს. სადავო აქტის მიღების დროს მოქმედი კომისიის 08.06.11წ. N8 დადგენილებით დამტკიცებული „ელექტროენერჯის ტარიფების დადგენის მეთოდოლოგიის“ 26-ე მუხლის მე-5 პუნქტის თანახმად, ყველა დაინტერესებული პირი უფლებამოსილია გაეცნოს კომისიაში წარმოდგენილ მასალებს და აღნიშნულთან დაკავშირებით კომისიას წარუდგინოს საკუთარი მოსაზრებები. ამდენად, ტარიფებთან დაკავშირებული დოკუმენტაცია ხელმისაწვდომი უნდა იყოს. „ელექტროენერჯეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ კანონის 44-ე მუხლის 1-ლი პუნქტის „ა“-„გ“ ქვეპუნქტების თანახმად, კომისია სატარიფო განაცხადის განხილვისას და ტარიფის დადგენისას ეყრდნობა დასაბუთებულ სატარიფო განაცხადს. სატარიფო განაცხადის დასაბუთებულობის გარკვევამ შესაძლოა საჭირო გახადოს გაწეული დანახარჯების, შესყიდვების რაოდენობის და მამასადამე ხელშეკრულებების გაცნობა.

იმის გათვალისწინებით, რომ დავა ეხება არა მხოლოდ დერეგულირებულ, არამედ რეგულირებად სფეროსაც, ზოგადად შესყიდული და გატარებული ელექტროენერჯის შესახებ ინფორმაციას, შესაბამისად დავის გადაწყვეტა საჭიროებს ენერგეტიკის მომწესრიგებელი კანონმდებლობით დადგენილი პროცედურების გათვალისწინებას. სზაკ-ის 27² მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, საჯარო დაწესებულება ვალდებულია 10 დღის ვადაში კომერციულ საიდუმლოებად მიიჩნიოს ინფორმაცია, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ინფორმაციის ღიაობის ვალდებულება დადგენილია კანონით. კომისიის 07.08.03წ. N12 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოს ენერგეტიკის მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის მიერ ადმინისტრაციული წარმოების განხორციელების დებულების“ 11.1 მუხლი, სზაკ-ის 2.1 მუხლის „ნ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად მიჩნევის გამომრიცხავ გარემოებად ასევე ითვალისწინებს ისეთ გარემოებას, როდესაც ინფორმაციის ღიაობის ვალდებულება დადგენილია კანონმდებლობით.

საიდუმლოების დაცვაში კანონმდებელი იყენებს ღირებულებათა შეფასების მეთოდს, პრიორიტეტთა გარკვეულ სისტემას, პროპორციულობას, მოქმედებს უკიდურესი აუცილებლობის პრინციპი: ნაკლები სოციალური ღირებულება უფრო მნიშვნელოვანი სოციალური ღირებულების დაცვას ეწირება (სზაკ-ის 99.2 მუხ.). ინფორმაციის საიდუმლოდ გამოცხადების უფლებას უპირისპირდება ადმინისტრაციული წარმოების ინფორმაციის საჯაროობის ვალდებულება, რომელიც ემსახურება საქმიანობის გამჭვირვალობისა და მოქალაქეთა ინტერესების დაცვას. კომისიის ამოცანას შეადგენს მათ შორის ბალანსის დაცვა, ინტერესთა პროპორციულობის უზრუნველყოფა („ეროვნული მარეგულირებელი ორგანოების შესახებ“ კანონის 1-ლი მუხ.). კომპანიის მიერ მიწოდებული ინფორმაციის ობიექტურობის, სატარიფო განაცხადის შესაბამისობის დადგენა, ნორმატიული აქტის მიღებით ტარიფის განსაზღვრა სეწმეკ-ის კომპეტენციის უმნიშვნელოვანესი ასპექტთაგანია, რომლის სამართლებრივი შედეგი აისახება კომისიის საქმიანობაზე, მომხმარებლის უფლებების დაცვაზე, სამართლიანი წესრიგის უზრუნველყოფაზე. შესაბამისად, ოპტიმალური, პროპორციული ტარიფის განსაზღვრისათვის განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ამ პროცესის გამჭვირვალობას. ტარიფთან დაკავშირებული წარმოება განსაკუთრებულ საჯარო ინტერესს იწვევს და ამ წარმოების დროს მოსარჩელის მიერ წარდგენილი ინფორმაციის გასაიდუმლოებამ შესაძლოა მიაყენოს ზიანი მომხმარებელს, რომელიც არის ელექტროენერჯის მომხმარებელი და დაინტერესებულია რაციონალური, ობიექტური, გონივრული ტარიფის დადგენაში. ელექტროენერჯის ღირებულება არის ქვეყანაში წარმოებული საქონლის ყველა სახეობის ფასების სტაბილიზაციის ძირითადი ფაქტორი, ვინაიდან ელექტროენერჯიაზე დანახარჯები ნებისმიერი წარმოების დანახარჯებში შედის. ელექტროენერჯის ობიექტური ფასი, რაციონალური ტარიფი, ხელს უწყობს არა მხოლოდ ენერგეტიკული დარგის, არამედ აგრეთვე მთლიანად ეკონომიკის განვითარებას. ელექტროენერჯის ბაზარზე სუბიექტებს შორის ურთიერთობა უნდა აიგოს თანამშრომლობისა და ნდობითი (ფიდუციარული) ურთიერთობების საფუძველზე, ასეთი ურთიერთობის აგება შეუძლებელია გამჭვირვალობის, ინფორმაციის მისაწვდომობის გარეშე.

ელექტროენერჯის ნასყიდობისა და გატარების ტარიფები აისახება ელექტროენერგეტიკის ბაზარზე მოქმედი სუბიექტების მიერ დადებულ ხელშეკრულებებში. სეწმეკ-ის 30.07.2014წ. N14 დადგენილებით დამტკიცებული „ელექტროენერჯის განაწილების, გატარებისა და მოხმარების ტარიფების გაანგარიშების მეთოდოლოგიის“ 3.1

მუხლის „ე“ ქვეპუნქტის თანახმად, უზრუნველყოფილი უნდა იყოს გამჭვირვალე, სტაბილური და სამართლიანი სატარიფო განაკვეთების დაწესება. მეთოდოლოგიის 26-ე მუხლის, ასევე სზაკ-ის 103-ე მუხლის 1¹ ნაწილის შესაბამისად, სრულყოფილად წარმოდგენილი სატარიფო განაცხადის მიღების შემდეგ ან კომისიის ინიციატივით ტარიფის გადახედვის შემთხვევაში კომისიის, როგორც კოლექტიური ადმინისტრაციული ორგანოს, გადაწყვეტილებით იწყება საჯარო ადმინისტრაციული წარმოება და შესაბამისი ცნობა ქვეყნდება კომისიის ვებგვერდზე. სატარიფო განაცხადის განხილვა მიმდინარეობს საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული საჯარო ადმინისტრაციული წარმოების წესით („ეროვნული მარეგულირებელი ორგანოების შესახებ“ კანონის 4.5 მუხ.). ყველა დაინტერესებული პირი უფლებამოსილია გაეცნოს კომისიაში წარდგენილ საჯაროდ ხელმისაწვდომ მასალებს და აღნიშნულთან დაკავშირებით კომისიას წარუდგინოს საკუთარი მოსაზრებები (სზაკ-ის 106⁴, 117-ე მუხ.). ეროვნული მარეგულირებელი ორგანო ვალდებულია სზაკ-ის IX თავით დადგენილი წესით მოაწყოს საჯარო განხილვები სალიცენზიო და სატარიფო უფლებამოსილებების განხორციელების თაობაზე. ასეთი პროცედურის გარეშე გადაწყვეტილების მიღება იწვევს აღნიშნული გადაწყვეტილების ბათილობას. ეროვნული მარეგულირებელი ორგანოს გადაწყვეტილებები ქვეყნდება დადგენილი წესით. ეროვნული მარეგულირებელი ორგანო ვალდებულია შეინახოს სხდომების ოქმები და სხვა სათანადო დოკუმენტაცია არანაკლებ 7 წლით. კომისიის წევრსა და დაინტერესებულ პირებს უფლება აქვთ დაუბრკოლებლად მიიღონ შესაბამის ეროვნულ მარეგულირებელ ორგანოში არსებული ყველა ჩანაწერი და სხვა დოკუმენტი. ეროვნული მარეგულირებელი ორგანოს ყველა გადაწყვეტილება, ჩანაწერი და სხვა დოკუმენტი ხელმისაწვდომია საჯარო განხილვისათვის. ელექტროენერჯის შესყიდვისა და ელექტროენერჯის გადაცემის ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადება უცილობლად გამოიწვევს ამ დოკუმენტის, მასში ასახული ინფორმაციის, რომელიც ტარიფის მნიშვნელოვანი შემადგენელი ნაწილია, კომისიის საჯარო სხდომაზე განხილვის შეუძლებლობას, ვინაიდან „ელექტროენერჯისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ კანონის მე-13 მუხლის, „ეროვნული მარეგულირებელი ორგანოს შესახებ“ კანონის 4.5 მუხლის შესაბამისად, ინფორმაციის კონფიდენციალობის დაცვის მიზნით იმართება დახურული სხდომები.

სეწმეკ-ის 18.09.08წ. N23 დადგენილებით დამტკიცებული „ელექტროენერჯეტიკის, ბუნებრივი გაზისა და წყალმომარაგების სექტორში საქმიანობის კონტროლისა და ლიცენზირების წესების“ მე-3 მუხლის თანახმად, მეწარმე ვალდებულია ყოველწლიურად კომისიას წარუდგინოს საქმიანობის -მომსახურების პირობების დაცვის შესახებ ანგარიშგება, რომელიც სხვა ინფორმაციასთან ერთად, კომისიის მოთხოვნის შემთხვევაში უნდა შეიცავდეს მის მიერ გაფორმებულ ხელშეკრულებებს. საქართველოს ენერჯეტიკის მინისტრის 30.08.06წ. N77 ბრძანებულებით დამტკიცებული „ელექტროენერჯის (სიმძლავრის) ბაზრის წესების“ მე-11 მუხლის 1-ლი პუნქტის შესაბამისად, კვალიფიციური საწარმოები ვალდებულნი არიან გაამჟღავნონ ის ინფორმაცია, რომელიც ამ წესებისა და მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად მიჩნეულია ღია ინფორმაციად, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც კანონი ითვალისწინებს მესამე პირებისათვის ამ ინფორმაციის მიუწოდებლობის პირობას. წესების თანახმად, ღია ინფორმაციად მიიჩნევა: შესყიდული და გაყიდული ელექტროენერჯის მოცულობები - ელექტროენერჯის ფასის მითითებით;

შესყიდული საბალანსო ელექტროენერჯის მოცულობისა და ფასების შესახებ; ელექტროენერგეტიკულ სისტემაში წინასწარ გაფორმებული პირდაპირი ხელშეკრულების გარეშე არსებული ელექტროენერჯის მოცულობისა და გამყიდველის მხრიდან შემოთავაზებული ფასის თაობაზე (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, მოსარჩელის მიერ ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადების მოთხოვნის საჯარო დანაწესთან, ნორმატიული აქტებით დადგენილი ინფორმაციის ღიაობის, მისაწვდომობის რეჟიმთან შესაბამისობა არ არის დასაბუთებული. სეწმეკ-ის 18.09.08წ. N23 დადგენილებით დამტკიცებული „ელექტროენერგეტიკის, ბუნებრივი გაზისა და წყალმომარაგების სექტორში საქმიანობის კონტროლისა და ლიცენზირების წესების“ 2.2 მუხლის მიხედვით, მეწარმე ვალდებულია ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის სექტორში საქმიანობა წარმართოს „ელექტროენერგეტიკისა და ბუნებრივი გაზის შესახებ“ კანონის, მის შესაბამისად გამოცემული სამართლებრივი აქტების, მათ შორის კომისიის მიერ მიღებული დადგენილების, გადაწყვეტილებისა და სხვა სახის მოთხოვნების შესაბამისად. ელექტროენერჯის მომხმარებელს აქვს უფლება იცოდეს კომპანიის მიერ დადგენილი ტარიფის წარმომავლობის წყაროს, მისი შემადგენელი ნაწილების შესახებ ინფორმაცია. ამდენად, სატარიფო რეგულირებასთან დაკავშირებული ინფორმაციის საჯაროობა ემსახურება ლეგიტიმურ მიზანს - უზრუნველყოს ინფორმაციის გამჭვირვალობა მომეტებული საზოგადოებრივი ინტერესებიდან გამომდინარე, რამდენადაც ელექტროენერჯის საფასურის რეგულარულ გადამხდელს - მომხმარებელს უფლება აქვს იცოდეს დადგენილი ტარიფის წარმომავლობის წყარო. მოცემულ შემთხვევაში, ინფორმაციის ღიაობის ვალდებულება ნორმატიული დანაწესებით არის დადგენილი.

ამდენად, კომერციულ საიდუმლოებად ინფორმაციის გამოცხადების მოთხოვნა უნდა ემყარებოდეს გამართლებულ ეკონომიკურ, პატივსაღებ ინტერესს და უნდა შეესაბამებოდეს დადგენილ საჯარო წესრიგს, რაც მოცემულ შემთხვევაში არ დასტურდება. სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება არ შეიცავს მოთხოვნილი ინფორმაციის კომერციულ საიდუმლოებად გამოცხადების არგუმენტაციას. საქმის მასალებით დასტურდება, რომ სასარჩელო მოთხოვნის დაკმაყოფილებას საფუძვლად დაედო პირველი ინსტანციის სასამართლოს მოსაზრება იმის შესახებ, რომ კომისიის სადავო გადაწყვეტილების ის ნაწილი, რომლითაც სს „...“ უარი ეთქვა ელექტროენერჯის ნასყიდობისა და ელექტროენერჯის გატარების ხელშეკრულებების კომერციულ საიდუმლოებად ცნობაზე წინააღმდეგობაში მოდის მოცემული ურთიერთობის მარეგულირებელ სამართლებრივ ნორმებთან. აღნიშნული მოსაზრების დასადასტურებლად სასამართლოს არ აქვს მოყვანილი რაიმე არგუმენტი, სასამართლო არ უთითებს, თუ კონკრეტულად მოცემული ურთიერთობის მარეგულირებელ რომელ სამართლებრივ ნორმებს ეწინააღმდეგება კომისიის უარი. ქვედა ინსტანციების სასამართლოებს დავა

გადაწყვეტილი აქვთ ენერგეტიკის სფეროს მომწესრიგებელი კანონმდებლობის გამოყენების გარეშე.

საკასაციო სასამართლო თვლის, რომ სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინება არის დაუსაბუთებელი, განჩინება მოკლებულია სათანადო სამართლებრივ და ფაქტობრივ წინამძღვრებს, სახეზეა საკასაციო საჩივრის სსკ-ის 394-ე მუხლის „ე“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული აბსოლუტური საფუძველი - გადაწყვეტილება იმდენად დაუსაბუთებელია, რომ მისი სამართლებრივი საფუძვლიანობის შემოწმება შეუძლებელია, რაც სსკ-ის 412-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად არის გასაჩივრებული განჩინების გაუქმებისა და საქმის ხელახალი განხილვისათვის დაბრუნების საფუძველი. სააპელაციო სასამართლომ უნდა გაითვალისწინოს ყოველივე ზემოაღნიშნული, სათანადო სამართლებრივი შეფასება მისცეს საქმის გარემოებებს და გამოიტანოს კანონიერი გადაწყვეტილება.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 1-ლი მუხლის მე-2 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 390-ე, 399-ე, 412-ე მუხლებით და

დაადგინა:

1. საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 12.11.2015წ. განჩინება და საქმე ხელახალი განხილვისათვის დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს;
3. სასამართლო ხარჯების განაწილების საკითხი გადაწყდეს საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების დადგენისას;

4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

თავმჯდომარე:

ნ. სხირტლაძე

მოსამართლეები:

მ. ვაჩაძე

ვ. როინიშვილი